

GLASTUINBOUW EN GEMEENTE KAAG EN BRAASSEM

SAMENWERKEN AAN RESULTAAT

PLATFORM TUINBOUW
VEEN *streek*

GLASTUINBOUW EN GEMEENTE KAAG EN BRAASSEM

SAMENWERKEN AAN RESULTAAT

Visiedocument Platform Tuinbouw Veenstreek
Oktober 2010

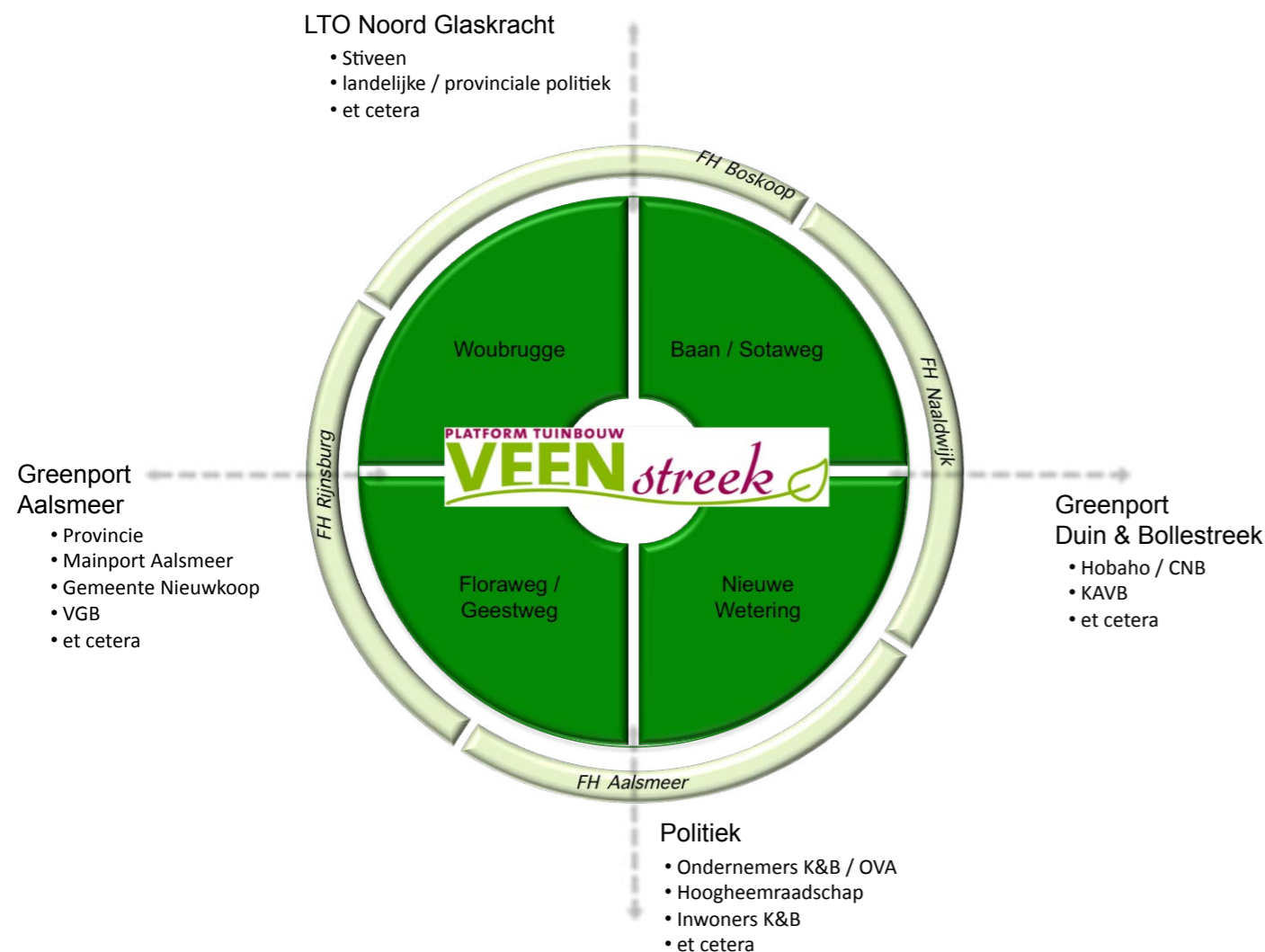
Contactgegevens:
Theo Akerboom, voorzitter
Platform Tuinbouw Veenstreek
Postbus 90, 2371 AB Roelofarendsveen
www.veenstreek.com
info@veenstreek.com

Alstroemeria

Voorwoord	7
Toekomst gemeentelijke glastuinbouw	8
Visie Platform Tuinbouw Veenstreek	11
Glastuinbouw midden in de samenleving	15
Uitwerking per gebied:	
Baan/Sotaweg	17
Flora- en Geestweg	19
Nieuwe Wetering	25
Woubrugge	27
Plan van aanpak	31
Bijlage: Historisch overzicht ontwikkeling Flora- en Geestweg	33

Onder het motto 'Ruimte voor blijvers' richtte een aantal positief ingestelde en toekomstgerichte glastuinbouwondernemers in 2008 Platform Tuinbouw Veenstreek op. Een van de belangrijkste doelstellingen van Platform Tuinbouw Veenstreek is om in de discussies over actuele planologische vraagstukken de aandacht te vestigen op de kansen die de glastuinbouw biedt aan plaatselijke ondernemers, burgers en de gemeente Kaag en Braassem. Daarnaast zet het platform zich in om de glastuinbouw te promoten zodat overheden en burgers zicht krijgen op de positieve, duurzame bijdrage van de glastuinbouw aan de samenleving.

Na twee jaar gereageerd te hebben op ontwikkelingen – of juist het uitblijven daarvan – heeft Platform Tuinbouw Veenstreek het initiatief genomen om de visie van de actieve glastuinbouwondernemers vast te leggen in dit visiedocument. Het bestuur van Platform Tuinbouw Veenstreek meent hiermee oprecht een belangrijke bijdrage te leveren aan het oplossen van de jarenlange beleidsimpasse in onze gemeente ten aanzien van de glastuinbouw en de planologische inrichting van Kaag en Braassem. In onze optiek vormt dit visiedocument dan ook een waardevolle inbreng voor de te formuleren gemeentelijke structuurvisie.

Onderliggend aan de inhoud van dit document staan - wat Platform Tuinbouw Veenstreek betreft - twee leidende principes centraal: 'Samenwerken in plaats van tegenwerken' en 'Nu keuzes maken in plaats van ze te laten ontstaan'.

Graag brengen wij tot uiting dat dit visiedocument tot stand gekomen is door de inzet van veel betrokken glastuinbouwondernemers. Niet vanachter een bureau op een consultancykantoor, maar in gezamenlijkheid in de avonduren op de bedrijven zelf. Een groot aantal ondernemers, representatief voor de gemeentelijke glastuinbouw, heeft op deze manier een bijdrage geleverd.

Het in 2008 door Projecten LTO Noord opgestelde rapport 'Herstructurering glastuinbouw in Alkemade en Jacobswoude' is de basis geweest voor de gebiedsanalyses en de geformuleerde gebiedsvisies. De daarin omschreven uitgangspunten, SWOT-analyses en conclusies zijn bij de totstandkoming van dit rapport door de betrokken ondernemers herbevestigd.

De inhoud van dit visiedocument wordt onderschreven door:

- LTO Noord Glaskracht, afdeling Kaag en Braassem;
- Ondernemersvereniging Kaag en Braassem (OVA);
- Koninklijke Algemeene Vereeniging voor de Bloembollencultuur (KAVB).

Het bestuur van Platform Tuinbouw Veenstreek dankt de gemeente Kaag en Braassem voor de geboden mogelijkheid om dit visiedocument inclusief bijhorend advies te presenteren aan het college van burgemeester en wethouders en de politieke fracties die zijn vertegenwoordigd in de gemeenteraad.

Namens het bestuur van Platform Tuinbouw Veenstreek
 Theo Akerboom, voorzitter

Heeft glastuinbouw in de gemeente Kaag en Braassem toekomst?

Deze vraag kan met een volmondig 'ja' beantwoord worden. De glastuinbouw is nog steeds een belangrijke pijler onder de economische bedrijvigheid in de gemeente en kan dat in de toekomst blijven. De marktvraag¹ is er en de gemeentelijke glastuinbouw heeft alles in zich om daaraan te voldoen.

Hoewel de vier glastuinbouwgebieden in basisstructuur (kavelstructuur, grondslag, infrastructuur) onderling van elkaar verschillen, onderscheiden zij zich alle door:

- een grote diversiteit aan producten;
- een goed ondernemers- en bedrijvenpotentieel;
- een centrale ligging tussen de Greenports en veilingen;
- onderdeel van de Greenport Aalsmeer;
- kwaliteit en kennis, onder andere gebaseerd op een lange en diep in de lokale samenleving gewortelde glastuinbouwtraditie.

Deze combinatie van kenmerken maakt de gemeentelijke glastuinbouw uniek en onmisbaar voor groothandelaren, bloemisten en exporteurs. Buitenlandse kopers leggen steeds vaker het voorraadriscio terug in de keten; de kopers op de Nederlandse veilingen willen vaker, vlugger en verser beleverd worden. De nabijheid van een dynamische dagvoorraad, die bestaat uit een grote diversiteit aan producten, maakt het voor kopers mogelijk om aan de vraag van hun klanten te voldoen.

De vier tuinbouwgebieden in de gemeente Kaag en Braassem bieden die zo gewenste dynamische dagvoorraad. Weinig andere productiegebieden in Nederland bevinden zich immers op minder dan drie kwartier reistijd van de drie grootste en belangrijkste exportveilingen in Nederland. Roelofarendsveen, Woubrugge en Oude en Nieuwe Wetering liggen geconcentreerd en vormen een cluster van vier elkaar aanvullende productiegebieden met een grote diversiteit aan sierteeltproducten.

Naast snelheid van leveren zijn kwaliteit en een breed assortiment² de belangrijkste criteria waarop internationale importeurs uiteindelijk hun leveranciers selecteren. Ook op deze twee aspecten scoort de gemeentelijke glastuinbouw zeer goed.

Kan de glastuinbouw de belofte voor de toekomst zelfstandig inlossen?

De vraag op welke manier ingespeeld kan worden op de aanwezige marktvraag kan alleen beoordeeld en beantwoord worden vanuit een individueel ondernemersperspectief. In dat opzicht is de marktwerking leidend.

¹ Anno 2009 zijn er 185 bedrijven actief en wordt er € 88.000.000,- omzet gegenereerd. Het aantal directe arbeidsplaatsen in de glastuinbouw in de gemeente bedraagt 880; de gemiddelde omzet per medewerker € 100.000,-. (bron: SPTV) Het aantal indirecte arbeidsplaatsen in de glastuinbouw ligt aanzienlijk hoger. Alleen al Naktuinbouw biedt aan 262 mensen werkgelegenheid. Het totaal aantal arbeidsplaatsen in de gemeente bedraagt 6859. (bron gemeente Kaag en Braassem)

Tussen 2005 en 2009 groeide de marktvraag (omzet) via bloemenveiling FloraHolland gemiddeld met 1,7% per jaar. De hoogste jaarlijkse groei bedroeg 5,3%. Alleen in het crisisjaar 2009 daalde de gerealiseerde omzet met 6%. (bron: bloemenveiling FloraHolland)

² 80% van de vraag bestaat uit bulkproducten (rozen, tulp chrysanten), maar 20% omvat een diversiteit aan producten zoals freesia's, dahlia's, troschrysanten, nerine en dergelijke.

Echter, marktwerking kan alleen succesvol plaatsvinden als de randvoorwaarden, regels en wetgeving duidelijk en bekend zijn en stoelen op een breed uitgedragen visie en beleid van de overheid. Een visie en een beleid die het economische belang en de toekomstpotentie van de glastuinbouw op waarde schatten en waarnaar – door de bestuursorganen - actief en sturend wordt gehandeld.

Het ontbreken van bestuurlijke daadkracht leidt in de praktijk tot grote onduidelijkheid over de kaders waarbinnen individuele ondernemers zich kunnen bewegen en tot onzekerheid over de haalbaarheid (terugverdiendtijd) van investeringen. De dynamiek van de gebieden wordt daarmee volledig op slot gezet.³ Een duidelijk voorbeeld hiervan is de ontstane situatie in het gebied Flora- en Geestweg. Het ontbreken van duidelijke, stimulerende regelgeving en een strikte handhaving van de bestemming glastuinbouw heeft een doorslaggevende bijdrage geleverd aan de verpaupering en stilstand van dit gebied.

Helaas wordt het gebied door gemeentelijke bestuurders en burgers regelmatig als voorbeeld gebruikt om aan te tonen dat het in de plaatselijke glastuinbouw ontbreekt aan toekomstpotentie en ondernemerskracht. In de optiek van Platform Tuinbouw Veenstreek wordt de glastuinbouwsector in Kaag en Braassem daarmee onrecht aangedaan en – belangrijker nog - wordt er voorbij gegaan aan de verantwoordelijkheid van de overheden zelf.⁴ Als onderbouwing van deze stelling is in bijlage I de feitelijke, historische ontwikkeling van het gebied Flora- en Geestweg op een rij gezet.

Het antwoord op de vraag of de glastuinbouw zich de toekomst toe kan eigenen ligt besloten in zowel de ondernemerskracht van de sector zelf als in een daadkrachtige overheid die binnen duidelijke beleidskaders de noodzakelijke voorwaarden schept voor de verdere ontwikkeling.

Platform Tuinbouw Veenstreek gelooft in het aanwezige ondernemerspotentieel en vraagt de gemeenteraad met klem haar bestuurlijke rol ten aanzien van de glastuinbouwsector serieus op te pakken en in te vullen. Alleen wanneer de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt (beleid opstelt, besluiten neemt en stuurt) kan worden voorkomen dat het over een aantal jaren met de overige drie tuinbouwgebieden binnen de gemeente net zo gesteld is als met het gebied Flora- en Geestweg.

Sinds 1 januari 2010 is de gemeente Kaag en Braassem officieel aangesloten bij Greenport Aalsmeer. Hiermee heeft de gemeenteraad de bestuurlijke verplichting op zich genomen om zich actief in te zetten voor het versterken van de glastuinbouwsector binnen de gemeentegrenzen. De commissie Nijkamp⁵ adviseert de overheid in haar rapport over de toekomst van de Greenports immers dringend om niet te morrelen aan de samenstelling van deze kernclusters, maar ze - planologisch gezien - juist de ruimte te geven.

Het spreekt verder voor zich dat niet alleen de glastuinbouw belang heeft bij een krachtige stellingname, maar dat ook het overige bedrijfsleven en de inwoners zijn gediend met duidelijkheid.

³ Dat de glastuinbouw niet de enige economische sector is die in haar ontwikkeling afhankelijk is van beleid- en besluitvorming bij de overheid blijkt uit de huidige stilstand en verpaupering van het bedrijventerrein de Lasso en het niet op gang komen van grootschalige recreatieprojecten in de gemeente. Ook bedrijven in andere sectoren laten zich bij investeringsbeslissingen mede leiden door de opstelling van de overheden.

⁴ Natuurlijk heeft de economische en financiële crisis van de afgelopen jaren de investeringen in de glastuinbouwsector flink geremd, maar dit geldt ook voor andere (alle) belangrijke economische sectoren in ondernemend Nederland.

⁵ De commissie Nijkamp deed in opdracht van het ministerie van LNV onderzoek naar de toekomst van de Greenports in Nederland. De commissie concludeert dat er over de kracht, kwaliteit en potentie van de sector geen enkele twijfel bestaat. Het adviesrapport bestaat verder uit duidelijke adviezen over ruimtelijke ordening, internationale strategie, duurzame productie- en distributiewijzen en het behoud en verdere uitbouw van het Nederlandse kennis- en innovatienetwerk.

Visie Platform Tuinbouw Veenstreek

Platform Tuinbouw Veenstreek pleit nadrukkelijk voor een sterk en duurzaam tuinbouwcluster in onze gemeente. De belangrijkste voorwaarden hiervoor zijn al aanwezig: de marktvraag, een centrale ligging dicht bij de veilingen en in het hart van het logistieke sierteeltnetwerk, een diversiteit aan producten, toekomstbestendige glastuinbouwbedrijven en een sterke tuinbouwtraditie en –cultuur. De bijdrage die een sterk tuinbouwcluster levert aan de economische bedrijvigheid in de gemeente is van groot belang. Vanuit economisch en maatschappelijk perspectief bestaat er een noodzaak om de toegevoegde waarde van de glastuinbouw te borgen en indien mogelijk te vergroten. Zeker wanneer de bevolking na realisatie van het project Braassemerland met circa 2.250 huishoudens zal groeien.

In een sterk en duurzaam tuinbouwcluster moet voldoende ruimte zijn en blijven voor bedrijven die zich willen ontwikkelen.

De glastuinbouwbedrijven in Kaag en Braassem bestaan uit:

1. 80 procent kleinschalige glastuinbouwbedrijven die zich kenmerken door een grote diversiteit aan producten, geproduceerd in relatief koude en intensieve teelten (veel opbrengst per m²). Veel van deze bedrijven zijn marktleider in een kleine, maar voor het totale assortiment belangrijke, productgroep: zoals Astilben, Phloxen en Freesia's.
2. 20 procent grootschalige ondernemingen met voornamelijk tulpen en potplanten, zoals begonia's en potrozen. Uit economisch perspectief willen deze bedrijven zich zoveel mogelijk op één locatie vestigen en zoeken zij uitbreidingsmogelijkheden voor de toekomst.

Onder de categorie-I bedrijven bevinden zich tevens een aantal 'verborgen grootschalige' bedrijven. Dit zijn bedrijven met diverse vestigingen binnen de gemeente Kaag en Braassem.

De glastuinbouw in de gemeente heeft zich ogenschijnlijk 'tegendraads' ontwikkeld ten opzichte van andere, belangrijke glastuinbouwgebieden in Nederland. In die andere concentratiegebieden ligt de verhouding in het soort bedrijven immers precies andersom. Grootschalige groenteteelten van 3 tot 30 hectare concentreren zich in het Westland. Grootschalige sierteeltbedrijven van 2 tot 20 hectare concentreren zich onder meer in gebieden als het West- en Oostland (potplanten, gerbera's, rozen), de Bommelerwaard (chrysanten) en Aalsmeer (potplanten, rozen).

De ontwikkeling van de glastuinbouw in onze gemeente kan verklaard worden door de structuur van de bestaande gebieden: de kavel- en infrastructuur en de grondslag. Maar ook door het ontbreken van planologische ruimte die grootschalige glastuinbouw mogelijk zou moeten maken. Het getuigt van grote ondernemerskracht dat de lokale glastuinbouw zich te midden van de schaalvergroting staande heeft gehouden. De ondernemers hebben dit gerealiseerd door met relatief kleinschalige bedrijven, gericht op kwaliteit en intensiteit, in te spelen op de sterke marktvraag naar een diversiteit aan producten.

Vanuit dit perspectief en een gezond realisme pleit Platform Tuinbouw Veenstreek ervoor om de relatieve kleinschaligheid van de gebieden Flora- en Geestweg, Baan/Sotaweg en Nieuwe Wetering maximaal te ontwikkelen. Het omvormen van deze tuinbouwgebieden naar grootschalige glastuinbouw is immers financieel niet haalbaar. Aan het glastuinbouwgebied in Woubrugge zal echter alle ruimte geboden moeten worden om het grootschalige karakter ervan te blijven ontwikkelen. Alleen op deze manier kunnen de ondernemingen een onderscheidende bijdrage blijven leveren aan zowel de glastuinbouwsector als de plaatselijke economie en samenleving.

Heliconia Olympic Flame

Kiezen voor glastuinbouw

Kiezen voor glastuinbouw betekent kiezen voor het behoud en het versterken van het huidige tuinbouwcluster. Dat vraagt om een beleid dat het voor individuele ondernemers mogelijk maakt om maximaal te blijven ondernemen. De gemeente creëert planologische, infrastructurele en/of wettelijke ruimte die nodig is voor bestaande ondernemingen om te borgen, te ontwikkelen, te clusteren en te groeien. Om dat mogelijk te maken moeten per glastuinbouwgebied een passende structuur en een aantal randvoorwaarden ingevuld worden.

Bij de bepaling van die structuur en randvoorwaarden is Platform Tuinbouw Veenstreek uitgegaan van het in 2008 door Projecten LTO Noord geschreven rapport 'Herstructurering glastuinbouw in Alkemade en Jacobswoude – een verkennend onderzoek'. De uitgangspunten, SWOT-analyses en conclusies van dit rapport zijn door de betrokken ondernemers herbevestigd en hebben als basis gediend voor de vier gebiedsplannen die verder in dit rapport nader toegelicht worden. Kernachtig samengevat komt dit per gebied op het volgende neer:

Gebied	Kenmerk bedrijven	Visie op gebied	Belangrijkste randvoorwaarden
Baan/Sotaweg	Glastuinbouw: kleinschalig, koude teelten, intensief, diverse producten Naktuinbouw: kennis en innovatie	Glastuinbouw in combinatie met hoogwaardige kennisbedrijven uit sector: ontwikkelen van een 'Flower knowledge center'	<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren infrastructuur door ontsluiting via Lasso te realiseren (korte termijn) • Actief werving- en promotiebeleid gemeente (korte en lange termijn)
Flora- en Geestweg	Glastuinbouw: kleinschalig, koude teelten, intensief, diverse producten	Glastuinbouw blijft economische drijver. Beleid gericht op vergroten economische bedrijvigheid door situatiegebonden glastuinbouwgerelateerde activiteiten toe te staan	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuw bestemmingsplan met daarin stimulerende maatregelen voor creëren water-, woning- en kassenbank en situatiegebonden glastuinbouwgerelateerd gebruik (korte termijn) • Dempnen van sloten
Nieuwe Wetering	Glastuinbouw: Kleinschalig in combinatie met grootschalig, koude teelten intensieve teelten, diversiteit producten	Behoud van glastuinbouw, uitbreidingsmogelijkheden creëren door opheffen strijdig gebruik en compensatie voor Noordveenpolder	<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren infrastructuur door ontsluiting via Bovenweg naar botonde realiseren (korte termijn) • Ombestemmen Noordveenpolder, compensatie voor glastuinbouw (middellange termijn)
Woubrugge	Grootschalige potplantenbedrijven: warme teelten, gespecialiseerd	Behoud en uitbreiding grootschalige tuinbouw mogelijk maken: ruimte creëren voor ontwikkeling van zowel het dorp als de glastuinbouw (economische drager dorp)	<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren ontsluiting (middellange termijn) • Dempnen van sloten (middellange termijn) • Vergroten huidig gebied met vrijliggend gebied naast provinciale weg (middellange termijn) • Creëren van extra ruimte van 40 tot 50 hectare (lange termijn)

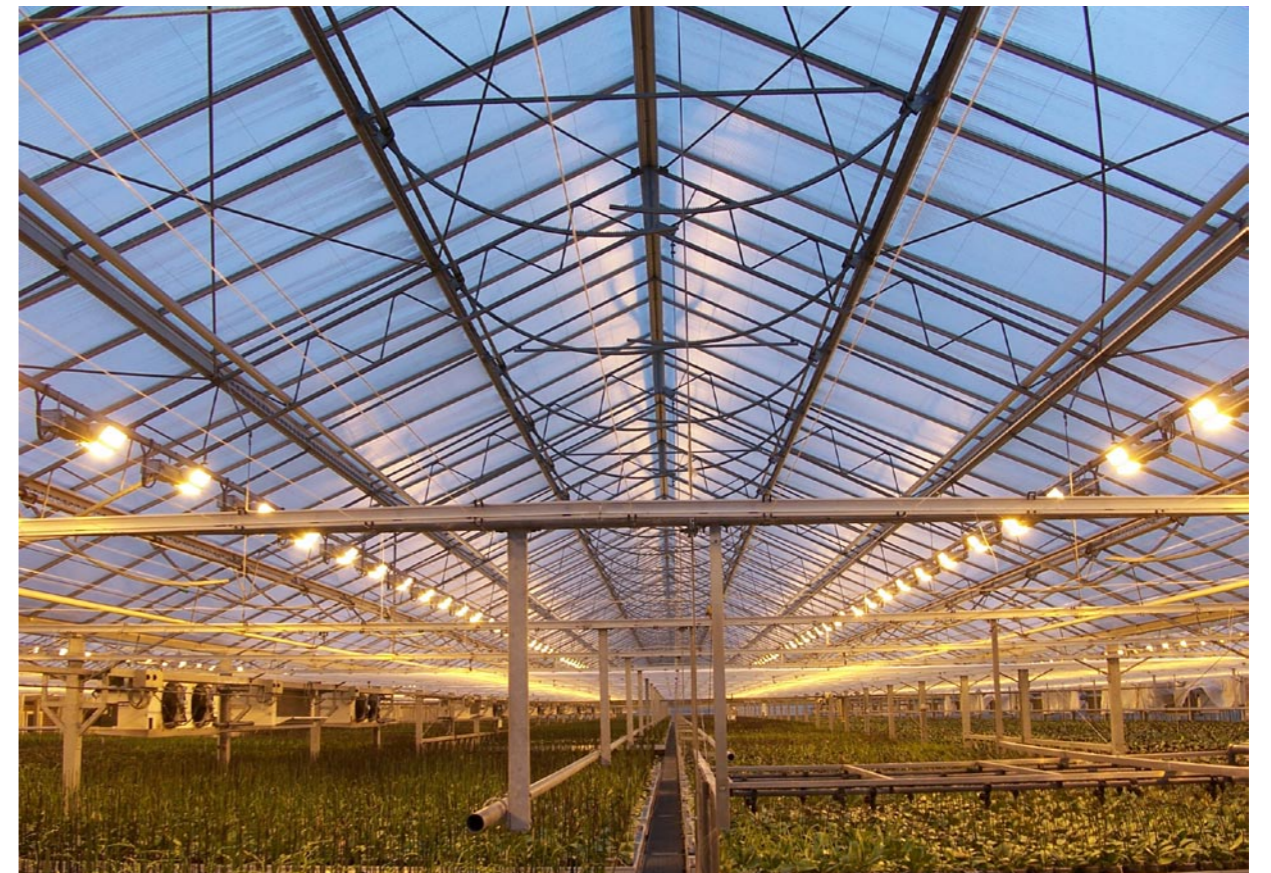
Naast het optimaliseren van de vier bestaande glastuinbouwgebieden is het noodzakelijk om extra ruimte te creëren voor de glastuinbouw. Hierdoor wordt aan de huidige grootschalige bedrijven (inclusief de zogenaamde 'verborgen grootschalige' bedrijven) de mogelijkheid geboden zich te vestigen op één locatie.

Alleen op één locatie kan een schaalgrootte bereikt worden die investeringen in en implementatie van nieuwe energie- en teelttechnieken rendabel maakt. In het verlengde daarvan zullen de vitaliteit en toekomstgerichtheid van de glastuinbouwgebieden en de in- en doorstroming groter worden. Daarmee wordt ook de aantrekkelijkheid van de gemeente als vestigingsplaats voor glastuinbouw- en glastuinbouwgerelateerde bedrijven van buitenaf (onder andere kenniscluster rondom Naktuinbouw) beter. Dit zal een aanzuigend effect hebben op de werkgelegenheid en de leefbaarheid en dynamiek van de dorpskernen verbeteren.

Het versterken van de positie van het huidige tuinbouwcluster vraagt om een extra ruimtevraag van ongeveer 40 tot 50 hectare.

Over het aanwijzen van andere bestemmingen op huidige tuinbouwlocaties is te praten mits:

1. Er een haalbaar alternatief geboden wordt.
2. Er geen versnippering plaatsvindt, waardoor individuele ondernemers 'op een eiland' ondernemen en afgesloten zijn van noodzakelijke ontwikkelingen met betrekking tot infrastructuur, water, energie en dergelijke. Een situatie zoals die is ontstaan in het gebied Flora- en Geestweg moet te allen tijde voorkomen worden.

de tulp op de 'Veense' watertoren

De glastuinbouw midden in de samenleving

De samenhang tussen de glastuinbouw en de samenleving is groot. Dat is niet alleen zichtbaar in de lange en diep in de samenleving gewortelde cultuurgeschiedenis van onze gemeente, maar juist ook in het dagelijkse leven anno 2010.

Groot geworden door de groente- en aardbeienteelt, familiebedrijven en een eigen Veense veiling, heeft de tuinbouw in de gemeente zich door innovatie en ondernemersgeest ontwikkeld tot een glastuinbouwgebied met een breed en diep assortiment snijbloemen en potplanten. Tot de dag van vandaag ademt de gemeente een tuinbouwcultuur uit. Een cultuur die goed gesymboliseerd wordt door de immense tulp die op de 'Veense' watertoren prijkt.

Een levendige en sterk netwerk van glastuinbouwondernemers is een belangrijke pijler onder de gemeentelijke economie, maar ook onder het verenigingsleven en de sociale structuur van de gemeente. De sector creëert dynamiek en beweging en levert zo al generaties lang een grote bijdrage aan de leefbaarheid van de dorpskernen.

Het structureren van de glastuinbouwgebieden zoals omschreven in dit document, biedt mogelijkheden tot het leggen en verdiepen van verbindingen tussen tuinbouw, recreatie, onderwijs en educatie. Maar ook voor het inzichtelijk maken en behouden van cultureel erfgoed en het ontwikkelen van bijvoorbeeld streekgebonden vermarketing. De samenhang tussen de glastuinbouw en de samenleving kan hiermee vanuit economisch en sociaal perspectief vergroot worden.

Bij een duidelijk en sterk uitgevoerd beleid ontstaan er mogelijkheden voor duurzame energieontwikkelingen, voornamelijk in het gebied Woubrugge. Via Senter Novem, energiebedrijven of op te richten coöperaties is het mogelijk wonen en glastuinbouw bijeen te brengen in een - uit het oogpunt van energiebeheersing - win-win situatie. Ook hiervoor geldt dat bij gebrek aan duidelijkheid ondernemers of andere investeerders nauwelijks besluiten kunnen nemen over een gewenste aanpak. Het is noodzakelijk dat de gemeente open staat voor en medewerking verleent aan het ontwikkelen van alternatieve energiebronnen: de overheid schept voorwaarden zodat de markt zijn werk kan doen.

Net als andere bedrijfssectoren maakt de glastuinbouw in de huidige en toekomstige situatie gebruik van de wegeninfrastructuur in onze gemeente. Die infrastructuur moet daarop berekend zijn. In sommige gevallen kan dit gerealiseerd worden met het doorvoeren van (eenvoudige) noodzakelijke aanpassingen. In andere situaties zijn strakke afspraken en bindende voorwaarden noodzakelijk om overlast te voorkomen. In alle gevallen geldt dat door samen te werken verbindingen ontstaan die overlast terugbrengen naar begrip voor elkaar.

Baan/Sotaweg

Type glastuinbouwbedrijven in het gebied

In dit gebied bevinden zich glastuinbouwbedrijven die gezamenlijk een grote diversiteit aan producten produceren. De kwekerijen zijn kleinschalig van opzet en hebben intensieve, koude teelten waarvoor in het algemeen veel specialistische kennis nodig is. De grondslag en de kavelstructuur van het gebied lenen zich hier uitstekend voor.

Gebiedskenmerken

De kavels in dit gebied zijn rechthoekig, maar niet al te breed. De kavelstructuur sluit uitbreiding van individuele bedrijven in de komende 10 jaar echter niet uit. Hiervoor is geen reconstructieplan nodig. Het gebied kenmerkt zich verder door een heldere tuinbouwbestemming, een ligging nabij Rijksweg A4 en de aanwezigheid van kennisintensieve bedrijven als Naktuinbouw, SBW en VKC. Deze bedrijven hebben volop in het gebied geïnvesteerd.

Overzicht glastuinbouwgebied Baan/Sotaweg

Gebiedsvisie

Het gebied Baan/Sotaweg is uitstekend geschikt voor én (kleinschalige) sierteelt én sierteelt gerelateerde activiteiten zoals Naktuinbouw¹. De aanwezigheid van beide type activiteiten versterkt het gebied Baan/Sotaweg. Het gebied heeft alles in zich om verder ontwikkeld te worden als kenniscentrum van de glastuinbouw, zoals het Biosciencepark in Leiden dat voor de wetenschap geworden is. Een betere ontsluiting op de uitvalswegen is noodzakelijk. De inzet van de gemeente zal hierop gericht moeten zijn. Evenals op het promoten van het gebied als vestigingslocatie voor bedrijven die op het gebied van technologie (planten- en bloementechnologie) of kennis een hoge toegevoegde waarde leveren.

Realisatie gebiedsvisie

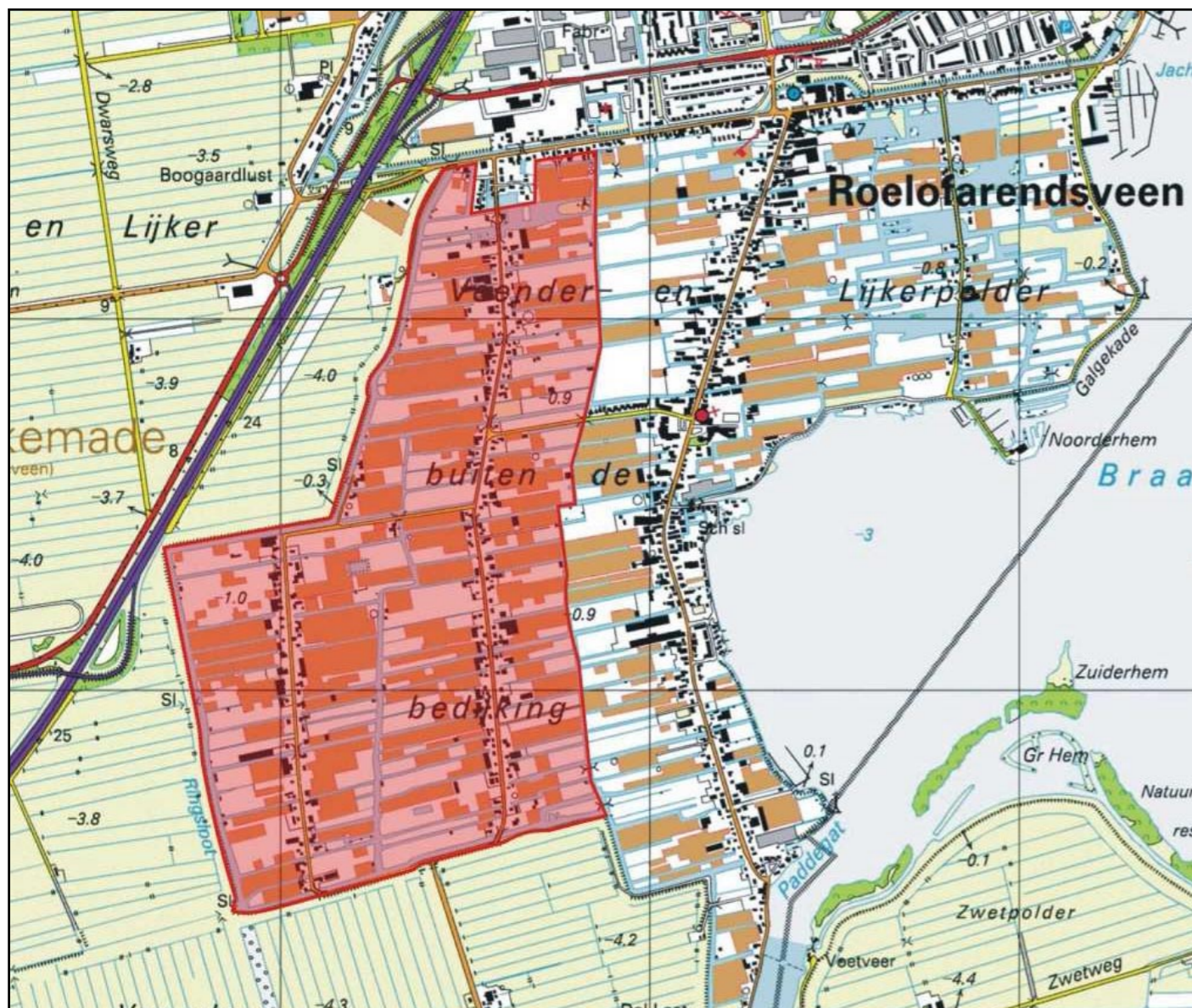
Om de gebiedsvisie te realiseren zal de gemeente aan twee randvoorwaarden moeten voldoen:

1. Het verbeteren van de ontsluiting door de aansluiting van het tuinbouwgebied Baan/Sotaweg op de snelweg te verleggen: via het industrieterrein achter de Sotaweg.
2. Het actief promoten van de Baan/Sotaweg als vestigingslocatie voor bedrijven die op technologisch of kennisgebied een hoge toegevoegde waarde leveren

Informatiedag

Het bestuur van Platform Tuinbouw Veenstreek is bereid in samenwerking met LTO Noord Glaskracht en het gemeentebestuur een informatiedag te organiseren die de promotie van het gebied Baan/Sotaweg beoogt. Hiervoor kunnen burgers, ondernemers en vertegenwoordigers van potentiële nieuwe bedrijven worden uitgenodigd. Tijdens deze informatiedag kan de gemeente de visie op en de mogelijkheden van het gebied presenteren. Uiteraard zullen er ook voorlichtingsstands en sprekers aanwezig zijn, zodat uitleg kan worden gegeven over de vestigingsmogelijkheden in dit gebied.

¹ De activiteiten van Naktuinbouw bestrijken ongeveer 14,1 hectare grond in het gebied Baan / Sotaweg en bieden aan 262 mensen werkgelegenheid.

Overzicht glastuinbouwgebied Flora- en Geestweg

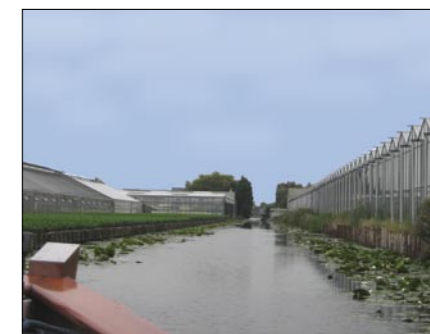
Flora- en Geestweg

Type glastuinbouwbedrijven in het gebied

In dit gebied bevinden zich voornamelijk tulpenbroeierijen en kleinschalige nichespelers, zoals kwekerijen van zomerbloemen. De bedrijven zijn kleinschalig van opzet en produceren hoog-intensieve, koude teelten waarvoor in het algemeen veel specialistische kennis nodig is. De grondslag van het gebied leent zich uitstekend voor de bestaande teelten. Toekomstgerichte ondernemers in het gebied Flora- en Geestweg zien voor dit type bedrijven een goede toekomst weggelegd. Het is wel noodzakelijk dat aan een aantal randvoorwaarden, onder meer op het gebied van infrastructuur, voldaan wordt.

Gebiedskenmerken

Het gebied kenmerkt zich door de aanwezigheid van zeer veel sloten, een inefficiënte kavelstructuur, een moeilijke grondslag en een toenemend niet-tuinbouw-gerelateerd gebruik. Het ontbreken van een toekomstbestendig bestemmingsplan en bestuurlijke daadkracht bij onder meer het handhaven van het huidige bestemmingsplan heeft geleid tot verrommeling en verpaupering. De gebiedsdynamiek, zoals de verkaveling van gronden en het vergroten van de economische bedrijvigheid, staat nagenoeg stil.

Gebiedsvisie

Als gevolg van de hierboven geschetste situatie is het financieel niet haalbaar om het gebied volledig te revitaliseren voor glastuinbouwgebruik. Platform Tuinbouw Veenstreek opteert dan ook niet voor grootschalige reconstructie, maar voor een realistische tussenoplossing.

Platform Tuinbouw Veenstreek kiest voor een model waarin de glastuinbouw de economische drager blijft, maar waarin daarnaast ook tuinbouwgerelateerde en groenbestemmingen worden toegestaan op onrendabele stukken grond. Hiermee kan de economische bedrijvigheid – en daarmee ook de leefbaarheid en de aantrekkelijk van het gebied voor ondernemers – vergroot worden. Voorwaarde is wel dat de glastuinbouwbestemming op het totale gebied gehandhaafd blijft en dat vestigingsvergunningen voor andersoortige bedrijvigheid gekoppeld worden aan bedrijven / personen en niet aan locaties.

Op deze manier kunnen de belangen van alle betrokken partijen – de gemeente, de glastuinbouw (blijvers en stoppers), huidige overige gebruikers en natuurpartijen – maximaal gediend worden in een financieel en planologisch haalbaar plan.

Realisatie gebiedsvisie

Glastuinbouw blijft de economische drager van het gebied Flora- en Geestweg. De verwachting is dat de glastuinbouw zich in het gebied zelfstandig verder kan ontwikkelen mits aan een aantal belangrijke voorwaarden wordt voldaan. Deze voorwaarden zijn:

1. Het opstellen van een toekomstbestendig bestemmingsplan;
2. Het oprichten en beheren van een waterbank;
3. Het oprichten en beheren van een kassenbank;
4. Het verbeteren van de toegankelijkheid van de bedrijven.

Kassen in Roelofarendsveen

Ad 1 Toekomstbestendig bestemmingsplan

Er moet zo snel mogelijk een toekomstbestendig bestemmingsplan voor het gebied komen. Dit bestemmingsplan moet voorzien in de noodzakelijke regelgeving, zoals stimuleringsregelingen met betrekking tot de nok- en goothoogten, het dempen van sloten en een water-, kassen- en woningbank.

Ad 2 Waterbank

Om rendabele kavels in het gebied te kunnen creëren, is het noodzakelijk dat er sloten gedempt worden. De huidige regelgeving is niet alleen ingewikkeld, maar maakt het dempen ook erg kostbaar. Zowel de glastuinbouw als de gemeente (ontwikkeling Braassemerland en Veenderveld) heeft er belang bij dat dit verandert. Ook dient het mogelijk te worden om het dempen van sloten en het creëren van vervangend water geografisch van elkaar te scheiden.

Beide voorwaarden kunnen ingevuld worden met de oprichting van een waterbank. Belangrijk is dat de overheid en het hoogheemraadschap duidelijk maken wat de geldende regels zijn ten aanzien van het dempen van sloten, welke procedures gevolgd moeten worden en welke ambtenaren daarbij betrokken zijn.

Ad 3 Kassenbank

In het gebied is sinds 01-01-2000 de zogenaamde 15%-regeling van kracht (verhardingsparagraaf: voor iedere m²-bebouwing moet 15 procent water gecompenseerd worden). Om de door ondernemers zelf geïnitieerde herstructurering te stimuleren dient deze 15%-regeling collectief toegepast te kunnen worden. Wanneer op kavels een bepaald oppervlak aan kassen gesloopt wordt, moet het mogelijk worden om het equivalent daarvan elders in het gebied te herbouwen zonder dat er extra water gecreëerd hoeft te worden. Er zal daarom een m²-kassenbank bijgehouden moeten worden door de gemeente.

De peildatum voor deze kassenbank ligt op 01-01-2000, de ingangsdatum van de 15%-regeling. Het oppervlak aan kassen dat in het verleden in het pijlgebied is gesloopt, kan dan weer teruggegeven worden aan de glastuinbouw. De investeringsdrempel voor de bouw van nieuwe kassen wordt hiermee verlaagd.

Ad 4 Toegankelijkheid bedrijven (woningbank)

Om duurzame glastuinbouw in het gebied Flora- en Geestweg ook in de toekomst mogelijk te maken is een goede toegankelijkheid van bedrijven een voorwaarde. Het is belangrijk dat de wegen in het gebied Flora- en Geestweg goed begaanbaar blijven. Tevens dienen de duurzame glastuinbouwbedrijven een goede aansluiting te hebben op de openbare weg. Ontwikkelingen in de logistieke sector in combinatie met de lintbebouwing in het gebied Flora- en Geestweg belemmeren momenteel de toegankelijkheid van de bedrijven.

Transportbedrijven die verantwoordelijk zijn voor de beleving van de glastuinbouwbedrijven en het vervoer van producten naar exporteurs en veilingen, maken in toenemende mate gebruik van grotere vrachtwagens. Een voorbeeld hiervan is de LZV-vrachtwagen (eco-combi). De inzet van deze wagens zal in de toekomst - om economische en milieu redenen - blijven groeien. De wegen in het gebied kenmerken zich nu door lintbebouwing. Voor elk bedrijf staan doorgaans een of meer woningen. Hierdoor is de toegang tot de bedrijven (te) smal. Gelet op geschetste ontwikkelingen in de logistieke sector, moet aan deze situatie iets veranderd worden.

Uit economisch oogpunt is het niet mogelijk om een woonhuis inclusief bouwkegel te laten vervallen om op die manier een ruimere toegang te creëren. Een oplossing hiervoor zou zijn bedrijven toestemming te geven om een woning te slopen en elders in het gebied - op een perceel dat niet geschikt is voor duurzame glastuinbouw - te herbouwen voor eigen bewoning of voor de verkoop.

Tulp

Andersoortige bedrijven / activiteiten

De – vanuit het oogpunt van de glastuinbouw – onrendabele stukken grond lenen zich goed voor glastuinbouwgerelateerde bedrijven en activiteiten. Enkele opties hiervoor zijn:

- Sloepenhaven – gelegen dicht bij Braassemerland en gecreëerd als compensatiewater
- Biologische kwekerij
- Zorgkwekerij
- Proeftuin
- Groenstroken – gelegen dicht bij Braassemerland en gecreëerd als compensatiewater
- Streekwinkel
- Tuinbouwmuseum
- Tuincentrum
- etc.

Huidige particulier gebruik

Het 'vermengen' van bedrijven met burgers zal in toenemende mate conflicteren. Daarom is het beter nu daadkracht te tonen dan jarenlange klachtenprocedures te moeten afwikkelen. Platform Tuinbouw Veenstreek adviseert om het huidige, particuliere gebruik van woningen en gronden in het gebied te laten zoals het nu is, maar verdere uitbreiding ervan door een strikte handhaving van de glastuinbouwbestemming tegen te gaan. De gemeente zal tevens een inspanningsverplichting op zich moeten nemen om de huidige particuliere gebruikers ervan te doordringen dat het wonen in een glastuinbouwgebied nadelen met zich meebrengt. Met andere woorden: particuliere bewoners worden geacht de consequenties van het wonen in een bedrijfengebied te kennen en te aanvaarden.

Oprichting water- en kassenbank – Stichting Molenkolk Boskoop

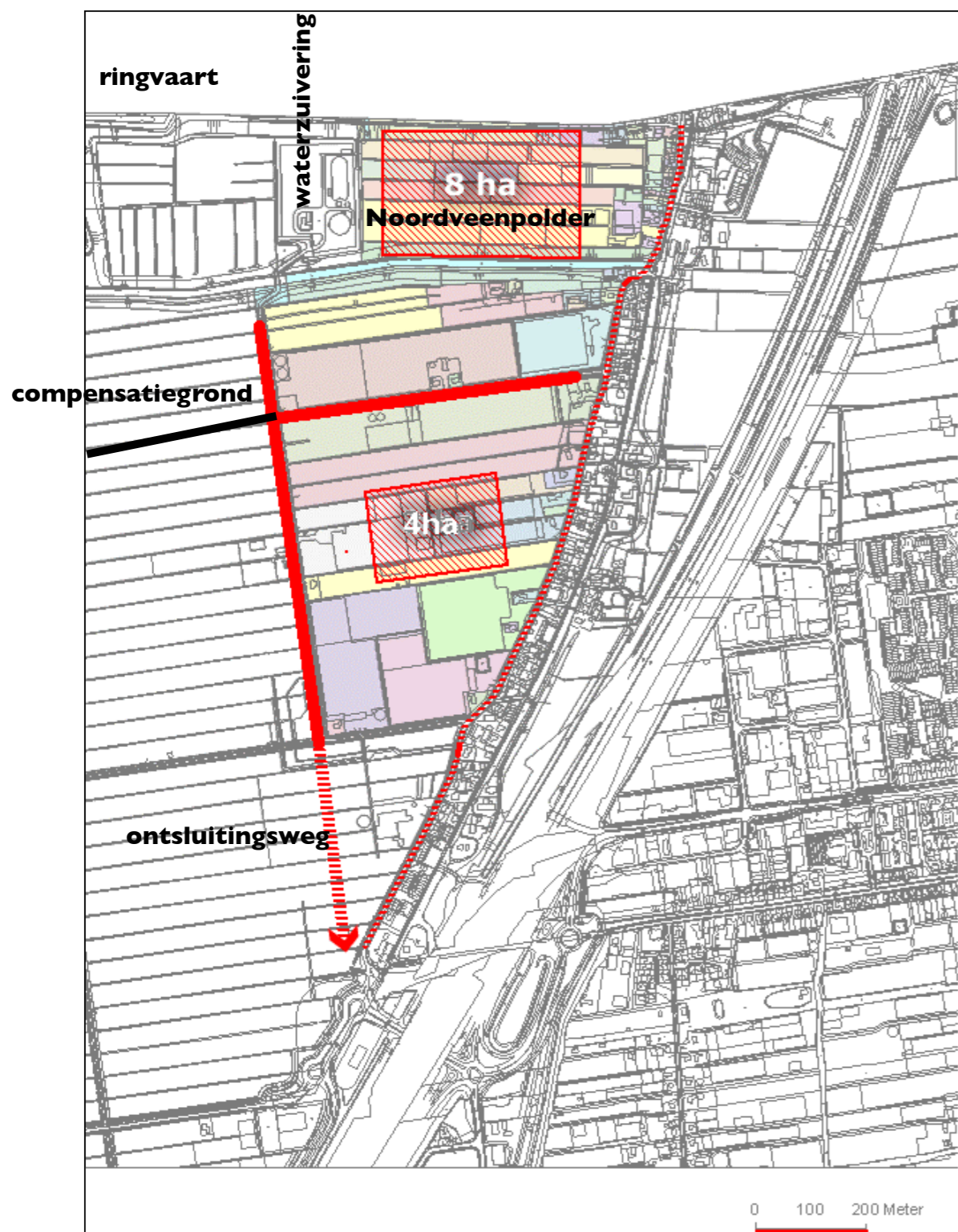
Platform Tuinbouw Veenstreek heeft zich georiënteerd op de voorwaarden en stappen die noodzakelijk zijn voor het opzetten van een water- en kassenbank. In dat kader is contact gelegd met vertegenwoordigers van de Stichting Molenkolk uit Boskoop. Deze stichting is een beheersorganisatie die in 1995 een waterbank ten behoeve van de herstructurering van het Boskoopse boomkwekerijgebied opgezet heeft en anno 2010 nog steeds beheert.

Uit het gesprek met een vertegenwoordiger van Stichting Molenkolk bleek dat de structuur van het Boskoopse boomkwekerijgebied vergelijkbaar is met de structuur van de glastuinbouwgebieden Flora- en Geestweg en Baan/Sotaweg. De wijze waarop in Boskoop de waterbank als katalysator fungeert in het proces van sloten dempen en vervangend water creëren sluit naadloos aan op de gedachten van Platform Tuinbouw Veenstreek.

In de optiek van Platform Tuinbouw Veenstreek biedt dit een stevige basis om in gezamenlijkheid met de gemeente aansluiting te zoeken bij Stichting Molenkolk. Waarom immers het wiel opnieuw uitvinden als die elders al in beweging is?

Informatiedag

Het bestuur van Platform Tuinbouw Veenstreek is bereid in samenwerking met LTO Noord Glaskracht en het gemeentebestuur een informatiedag te organiseren die de promotie van het gebied Flora- en Geestweg beoogt. Hiervoor kunnen burgers, ondernemers en vertegenwoordigers van potentiële nieuwe bedrijven worden uitgenodigd. Tijdens deze informatiedag kan de gemeente de visie op en de mogelijkheden van het gebied presenteren. Uiteraard zullen er ook voorlichtingsstands en sprekers aanwezig zijn, zodat uitleg kan worden gegeven over de vestigingsmogelijkheden in dit gebied.

Overzicht glastuinbouwgebied Nieuwe Wetering met gewenste planologische veranderingen

Nieuwe Wetering

Type glastuinbouwbedrijven in het gebied

In dit gebied bevinden zich een aantal duurzame en toekomstbestendige glastuinbouwbedrijven. De bedrijfsactiviteiten vormen een combinatie van koude, intensieve teelten en warme, grootschalige teelten.

Gebiedskenmerken

1. Het gebied maakt onderdeel uit van een veenvolderlandschap en heeft een kenmerkende structuur met gelijkmatige, brede percelen, afgewisseld met brede en smalle waterlopen. Het gebied biedt hierdoor ruimte voor moderne, duurzame glastuinbouwbedrijven.
2. De grondslag van het gebied is goed, ook voor de bouw van opstallen en de aanleg van infrastructuur op de bedrijven. De grond zakt niet of nauwelijks. Dat maakt het tuinbouwgebied Nieuwe Wetering interessant om in te investeren.
3. In het gebied is sprake van bestemmingsvervuiling en inmenging van de gemeente in grondaankopen.
4. Het gebied ligt dicht bij het dorp Nieuwe Wetering. De ontsluiting van het gebied loopt via een 30-km-zone met snelheidsremmers.
5. De Noordveenvolder – gelegen aan de Ringvaart – valt binnen het bestemmingsplan Nieuwe Wetering en is dus aangemerkt als tuinbouwgebied. Op dit moment worden er weinig tot geen glastuinbouwactiviteiten ontwikkeld. De ontsluiting van dit gebied is zeer slecht: er zijn veel grondeigenaren en het gebied wordt begrensd door lintbebouwing en is omgeven door dijklichamen.

Gebiedsvisie

Het gebied Nieuwe Wetering is een uitstekend gebied voor duurzame, toekomstgerichte tuinbouw. De gemeente zal de voorwaarden moeten (blijven) creëren die hiervoor nodig zijn. Dit betekent in ieder geval dat er geen andere bestemmingen in dit gebied mogen worden toegestaan en dat de ontsluiting verbeterd dient te worden. De Noordveenvolder kan herbestemd worden naar natuurgebied, mits de acht hectare tuinbouwgrond elders gecompenseerd worden.

Realisatie gebiedsvisie

Om de gebiedsvisie te realiseren zal de gemeente in moeten zetten op de invulling van de volgende randvoorwaarden:

1. Het strikt handhaven van de glastuinbouwbestemming in dit gebied.
2. Het verbeteren van de ontsluiting door de Molenweg door te trekken naar de Botonde.
3. Het herbestemmen van het gebied Noordveenvolder naar natuurgebied en het aanwijzen van acht hectare compensatiegrond voor glastuinbouw. Een optie is om de grond achter kwekerij Formosa daarvoor aan te wenden (zie afbeelding op linkerpagina).

Gnephoek

Overzicht glastuinbouwgebied Woubrugge

Woubrugge

Type glastuinbouwbedrijven in Woubrugge

In het glastuinbouwgebied Woubrugge zijn niet alleen gespecialiseerde potplantenkwekerijen gevestigd, maar ook potplantenkwekerijen die gecombineerd zijn met het in de open lucht kweken van producten in pot, zoals kuipplanten en boomkwekerijproducten. Het gebied leent zich goed voor deze grootschalige teelten en de verwachting is dat dit type bedrijven hier gevestigd zal blijven.

Gebiedsvisie

Het glastuinbouwgebied in Woubrugge, inclusief aanpalende gebieden, heeft alles in zich om ook op de lange termijn een glastuinbouwlocatie van betekenis te blijven. Het gebied leent zich uitstekend voor de reeds aanwezige grootschalige plantenteelt.

Op de middellange en lange termijn zitten het dorp en de glastuinbouw rond de Tuindersweg op slot. Beide kunnen zich - planologisch gezien - niet ontwikkelen. Er is op korte termijn behoefte aan een duidelijke toekomstvisie van de gemeente over de gewenste ontwikkeling van het dorp en de directe omgeving.

In de optiek van de ondernemers moet de leefbaarheid van het dorp Woubrugge een speerpunt blijven. Het belang van de aanwezigheid van bedrijven is bijzonder groot. Het bedrijfsleven stimuleert tal van activiteiten en het verenigingsleven. Bovendien houdt het de dynamiek in het dorp.

Ten aanzien van de glastuinbouw zijn de ondernemers aan de Tuindersweg overtuigd van de toekomstmogelijkheden. Ze zijn bereid in het gebied te investeren en staan in dat kader in de komende jaren voor belangrijke beslissingen. De investeringen zullen voor een periode van 15-20 jaar worden gedaan en daarbij moet kapitaalvernietiging worden voorkomen.

Om de toekomstbeloften in te kunnen lossen (behoud en verdere ontwikkeling) zal de gemeente eerst een aantal randvoorwaarden in moeten vullen. Daarbij denken de ondernemers aan het op korte termijn (5-7 jaar) en op lange termijn (15-20 jaar) creëren van uitbreidingsruimte. Planologische duidelijkheid gaat voor investeringen vanuit de glastuinbouw zelf.

Noodzakelijke aanpassingen gebied

De komende vijf tot zeven jaar kunnen de bedrijven zich met een aantal aanpassingen nog ontwikkelen. In die tijdspanne zijn de volgende aanpassingen dringend gewenst:

1. Verbeteren van lokale ontsluiting (Tuindersweg en Oudendijkseweg).
De wegen zijn te smal en worden naast het tuinbouwverkeer ook gebruikt voor het woon-werkverkeer van bewoners uit Woubrugge. Er moet op korte termijn duidelijkheid komen over de 'B-weg'-status van de Oudendijkseweg aan twee kanten van de provinciale weg. Op dit moment levert het veel verwarring op en belemmert het de bedrijfsvoering van de bedrijven. Voorkomen moet worden dat het vrachtverkeer door het dorp blijft rijden.
2. Dempnen van sloten en het realiseren van vervangend water.
De bedrijven worden beperkt door sloten die tussen de percelen liggen. Demping van deze sloten is zeer gewenst. Er moeten mogelijkheden komen om in het gebied het vereiste vervangende water te realiseren. Wellicht is dat mogelijk ten noorden van het bedrijf Nolina.
3. Het vergroten en optimaliseren van het huidige glastuinbouwgebied.
Dit kan gerealiseerd worden door het vrijliggende perceel ten zuiden van de kassen aan de Tuindersweg en de provinciale weg bij het gebied te betrekken en dit perceel de subbestemming As (sierteelt) te geven. Hierdoor zou dit perceel gebruikt kunnen worden voor containerteelt in combinatie met glastuinbouw.

Op lange termijn (15-20 jaar) zal extra ruimte gecreëerd moeten worden om de ontwikkeling van de glastuinbouw mogelijk te maken. Er is behoefte aan – grofweg - een verdubbeling van het huidige areaal naar circa 80 à 90 hectare.

Realisatie van een duurzaam glastuinbouwgebied

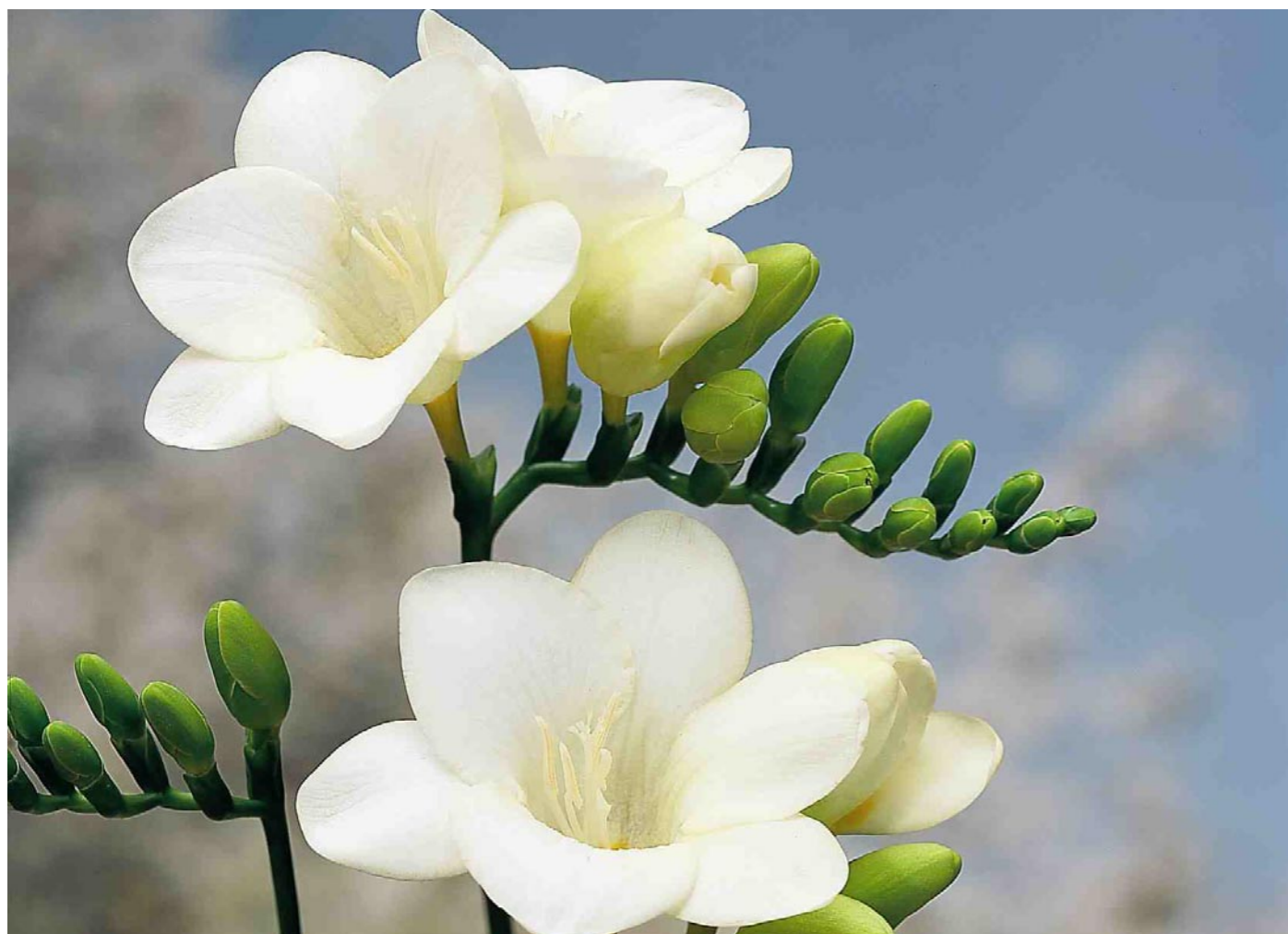
Een nieuw, duurzaam glastuinbouwgebied kan aan de rand het dorp Woubrugge gerealiseerd worden. De mogelijkheden hiervoor zijn: twee locaties in de Oudendijksepolder (achter V.D.E. en tegenover Nolina) en een locatie in de Vierambacht polder.

Het ontwikkelen van een nieuw, duurzaam glastuinbouwgebied op een van deze locaties biedt mogelijkheden om te investeren in duurzame energie- en teelttechnieken. Deze technieken kunnen een bijdrage kunnen leveren aan efficiënt warmte- en energiegebruik, de werkgelegenheid en het milieu. Voorbeelden daarvan zijn onder andere het gezamenlijk gebruik van aardwarmte, WKK's voor elektriciteitslevering en levering van warmte aan woningen.

Een duurzaam tuinbouwgebied aan de rand van Woubrugge kan daarnaast als een duidelijke scheidslinje fungeren tussen de dorpskern en de oprukkende stad Alphen aan den Rijn. Dit biedt kansen voor extra levering van warmte aan woningen c.q. woonwijken in Alphen aan den Rijn. Het zorgt er tevens voor dat de gemeente Kaag en Braassem niet voorbijgestreefd wordt door een lange-termijn-visie van Alphen aan den Rijn op de planologische inrichting van de gebieden rondom de toekomstige Máximabrug.

V.D.E. Plant

Freesia

Plan van aanpak

Platform Tuinbouw Veenstreek meent met het document 'Glastuinbouw en gemeente Kaag en Braassem – samenwerken aan resultaat' haar visie te verwoorden op zowel de glastuinbouwgebieden als op de economische- en ruimtelijke ontwikkeling binnen Kaag en Braassem.

Natuurlijk bekijkt Platform Tuinbouw Veenstreek de kansen en mogelijkheden vanuit een glastuinbouwperspectief. Gelijkertijd is het platform ervan overtuigd andere economische en sociale aspecten niet uit het oog te verliezen. Er bestaat immers anno 2010 nog steeds een wederkerige en diep in de cultuur gewortelde samenhang tussen de glastuinbouw en de plaatselijke samenleving.

Glashelder mag zijn dat wij van de overheid keuzes verwachten die de noodzakelijke duidelijkheid scheppen. Keuzes die het mogelijk maken te investeren in bedrijfsvoering en in energieoplossingen. Keuzes ten aanzien van investeringen in infrastructuur. Keuzes die de verwachtingen van ondernemers en burgers op elkaar afstemmen en keuzes die helder maken welke kansen en beperkingen er zijn voor tuinbouw, burgers, recreatie, educatie en het vergroten van de sociale samenhang.

Platform Tuinbouw Veenstreek spreekt haar vertrouwen uit dat de gemeenteraad de door de glastuinbouwsector gevraagde duidelijkheid zal verschaffen. Om de noodzakelijke voortgang mogelijk te maken, stelt Platform Tuinbouw Veenstreek het volgende plan van aanpak voor:

1. De gemeente geeft Projecten LTO Noord de opdracht deze visie te verwerken vanuit het perspectief van de nota als opgesteld in 2008. Kosten, keuzes en tijdsfaseringen worden per gebied en voor het beleidsterrein als geheel binnen drie maanden voorgelegd aan de gemeenteraad.
2. De raad stemt af, past aan en besluit.
3. Binnen de gemeente wordt een programmamanager aangesteld die de door de gemeenteraad genomen besluiten implementeert. Zowel op de overkoepelende beleidsterreinen als per glastuinbouwgebied maakt de programmamanager implementatieplannen, initieert belangstelling en brengt betrokkenen bij elkaar. Afstemming en feedback verlopen via een netwerk van belanghebbenden.

Glastuinbouw anno 1960

Glastuinbouw anno 2010

Historisch overzicht ontwikkeling gebied Flora- en Geestweg

Marktwerking kan alleen succesvol plaatsvinden als de randvoorwaarden, regels en wetgeving duidelijk en bekend zijn en steunen op een breed uitgedragen visie en beleid van de overheid. Een visie en een beleid die het economische belang en de toekomstpotentie van de glastuinbouw op waarde schatten en waarnaar – door de bestuursorganen - actief en sturend wordt gehandeld.

De recente historie heeft het gelijk van bovenstaande stelling bewezen. Om dit te illustreren is het zinvol stil te staan bij de ontwikkeling van het gebied Flora- en Geestweg. Dit dossier heeft binnen de gemeente immers de laatste jaren de meeste aandacht gekregen. Daarbij moet opgemerkt worden dat de staat van de Flora- en Geestweg niet vergelijkbaar is met die van de andere glastuinbouwgebieden in de gemeente. Als het gaat om het uitblijven van duidelijke beleidskeuzes, staat dit dossier echter niet op zichzelf. Er kan een duidelijke parallel getrokken worden tussen de andere drie glastuinbouwgebieden in de gemeente.

Het gebied Flora- en Geestweg is anno 2010 de achilleshiel van de lokale glastuinbouw. Ondanks dat er goede, toekomstgerichte glastuinbouwondernemers gevestigd zijn, kenmerkt het zich door veel braakliggende stukken grond en door een toenemend – en door de overheid gedoogd – particulier / andersoortig grondgebruik. Verpaupering en verrommeling zijn het gevolg. Bijna automatisch drijft het gebrek aan duidelijkheid ondernemers en bewoners verder uit elkaar. Zonder kaders heeft immers iedereen gelijk.

Helaas wordt het gebied door gemeentelijke bestuurders en burgers als voorbeeld gebruikt om aan te tonen dat het in de plaatselijke glastuinbouw ontbreekt aan toekomstpotentie en ondernemerskracht. In de optiek van Platform Tuinbouw Veenstreek wordt de glastuinbouwsector daarmee onrecht aangedaan en – belangrijker nog - wordt er voorbij gegaan aan de verantwoordelijkheid van de overheden zelf.¹ Juist het ontbreken van duidelijke, stimulerende regelgeving en een strikte handhaving van de bestemming glastuinbouw heeft een doorslaggevende bijdrage geleverd aan de verpaupering van het gebied Flora- en Geestweg. De feiten op een rij:

1930 Het gebied Flora- en Geestweg kent een tuinbouwhistorie die ver terug gaat in de tot heden bloemen- en plantenteelt, werd het gebied in de zestiger jaren van de vorige eeuw gereconstrueerd. Dit viel samen met de komst van de 'nieuwe Veense veiling' EMM. Nadien heeft het gebied zich volledig op eigen kracht moeten ontwikkelen.

1990 Ondernemers in het gebied Flora- en Geestweg willen sloten dempen teneinde een tot heden efficiëntere bedrijfsvoering mogelijk te maken (brede kavels) en belendende percelen aan te kopen. Zowel de gemeente als het hoogheemraadschap werken hier niet aan mee. Het gevolg is dat een aantal ondernemers uit het gebied vertrekt en de dynamiek van het gebied volledig op slot gaat.

2000 Invoering 15%-verhardingsparagraaf: bij het bouwen van opstallen moet 15 procent water gecreëerd worden in het peilgebied Flora- en Geestweg. Hierdoor stijgen de investeringskosten aanzienlijk.

¹ Natuurlijk heeft de economische en financiële crisis van de afgelopen jaren de investeringen in de glastuinbouwsector flink geremd, maar dit geldt ook voor andere (alle) belangrijke economische sectoren in ondernemend Nederland.

Phlox

- 2004 De structuurvisie van de toenmalige gemeente Alkemade benoemt Flora- en Geestweg tot transformatiegebied. Er wordt nog een generatie tuinbouw gegarandeerd en herstructurering in het vooruitzicht gesteld. Over de bestemming verder in de toekomst bestaat echter grote onduidelijkheid. Ondernemers die willen stoppen vragen, met het oog op een mogelijke bestemmingswijziging, de hoofdprijs voor hun grond en opstallen. Ondernemers die door willen gaan stellen vernieuwingen in hun bedrijf uit om desinvesteringen te voorkomen. Het gebied blijft op slot en veroudert.
- 2004 Op verzoek van de gemeente houdt LTO Noord een gebiedsinventarisatie onder de ondernemers aan de Flora- en Geestweg. Opvolging vanuit de gemeente ontbreekt.
- 2005 Op tuinbouwbedrijven aan het Noord- en Zuideinde en aan de Noorderhemweg wordt WVG tot gelegd. Flora- en Geestweg wordt door de gemeente als eerste uitplaatsingsgebied bestempeld. Aanvankelijk biedt de gemeente rond de € 20,= per m². Later zakt die prijs tot € 17,50 per m². De kosten voor de aankoop van grond in bijvoorbeeld het gebied Primaviera bedragen minimaal € 60,= per m². Een toekomstbestendig en duidelijk bestemmingsplan voor de Flora- en Geestweg ontbreekt. Ondanks herhaalde verzoeken van onder meer LTO onderneemt de gemeente niets tegen strijdig grondgebruik op de Flora- en Geestweg.
- 2006 De gemeente presenteert een ontwerpbestemmingsplan voor de Flora- en Geestweg. LTO dient zienswijzen in omdat het bestemmingsplan onvoldoende regelingen biedt die moderne glastuinbouw mogelijk maken. Het ontbreekt aan juiste regelgeving met betrekking tot nok- en goothoogten, het dempen van sloten en het bouwen van 2^e bedrijfswoningen.
- 2007 Gedeputeerde Staten keurt het ontwerpbestemmingsplan Flora- en Geestweg af vanwege het ontbreken van toekomstbestendige regelgeving. De provincie geeft de gemeente de opdracht om uiterlijk eind 2008 een nieuw bestemmingsplan te presenteren.
- 2008 De gemeente tekent bezwaar aan bij de Raad van State inzake de beslissing van Gedeputeerde Staten over het ontwerpbestemmingsplan Flora- en Geestweg. De Raad van State wijst dit bezwaar af. De gemeente krijgt wederom de opdracht binnen een jaar een nieuw bestemmingsplan op te stellen. De onduidelijke situatie houdt aan.
- 2008 De gemeente geeft Projecten LTO Noord opdracht een verkennend onderzoek uit te voeren naar de herstructurering van de glastuinbouw in de gemeente. De ondernemers uit de sector zelf leveren hiervoor de inhoudelijke input. Het uiteindelijke rapport is een prima basis voor het daadwerkelijk inrichten van een beleidsplan en daarbij behorende besluiten. Het rapport wordt anno 2010 door de lokale glastuinbouwondernemers nog steeds onderschreven als een realistisch en bruikbaar rapport.
- 2008 De provincie benoemt de gemeente Kaag en Braassem tot zoekgebied van de noodzakelijke compensatiegronden voor de glastuinbouw. De gemeenteraad zegt toe mee te werken aan een onderzoek. Het rapport van Projecten LTO Noord over de bestaande vier glastuinbouwgebieden wordt in de wacht gezet. Er worden geen besluiten genomen over een nieuw bestemmingsplan voor het gebied Flora- en Geestweg. Platform Tuinbouw Veenstreek heeft steeds benadrukt dat de ontwikkeling van een of meerdere provinciale compensatiegebieden glastuinbouw losstaat van de ontwikkeling van de bestaande vier glastuinbouwgebieden in de gemeente.
- 2008 De gemeente zegt toe een waterboekhouding bij te houden. In de waterboekhouding zal geregistreerd worden hoeveel water gecreëerd wordt in het project Braassemerland door de sloop van kassen op voormalige tuinbouwgronden.

Asclepia

De bedoeling is dat dit water als compensatiewater teruggegeven wordt aan de glastuinbouw in het gebied Flora- en Geestweg (15%- verhardingsparagraaf – zelfde peilgebied). Anno 2010 is er nog geen waterboekhouding opgezet.

- 2009 De gemeenteraad spreekt zich uit tegen de vestiging van een grootschalig compensatiegebied glastuinbouw binnen de gemeentegrenzen. Er worden geen besluiten genomen over een nieuw bestemmingsplan voor het gebied Flora- en Geestweg.
- 2010 De gemeente sluit zich officieel aan bij Greenport Aalsmeer. Een duidelijke beleidskeuze die naadloos aansluit bij het door de commissie Nijkamp - in opdracht van het ministerie van LNV - geschreven rapport over de toekomst van de Greenports. De commissie Nijkamp adviseert de overheid dringend niet te morrelen aan de samenstelling van deze kernclusters, maar ze - planologisch gezien - juist de ruimte te geven. Hiermee heeft de gemeenteraad bestuurlijk de verplichting op zich genomen zich actief in te zetten voor het versterken van de glastuinbouwsector binnen de gemeentegrenzen.
- 2010 De gemeente geeft Oranjewoud, als voorbereiding op een nieuw bestemmingsplan, opdracht onderzoek te doen naar de financiële haalbaarheid van duurzame glastuinbouw aan de Flora- en Geestweg. Het onderzoek van Oranjewoud richt zich voornamelijk op grootschalige tuinbouw. In het rapport van Projecten LTO Noord wordt dit door de plaatselijke ondernemers al als onwenselijk en onhaalbaar betiteld.
- 2010 Het college van B&W stelt voor om een deel van het gebied Flora- en Geestweg op te nemen in het nieuwbouwplan Braassemerland. De resultaten van het Oranjewoud onderzoek zijn dan nog niet bekend en er is nog steeds geen sprake van een nieuw bestemmingsplan
- 2010 Oranjewoud concludeert in haar onderzoek dat glastuinbouw aan de Flora- en Geestweg uiterst breekbaar is. Er zijn door Oranjewoud twee scenario's onderzocht: een scenario gaat uit van bedrijven van vier hectare, het tweede scenario gaat uit van het volledig opnieuw inrichten van het gebied ('huizen weg, weg weg, water weg, geld weg').
- 2010 In de structuurvisie van de provincie wordt de bestemming van het gebied Flora- en Geestweg omgezet naar duurzame glastuinbouw. Er worden geen besluiten genomen over een nieuw bestemmingsplan voor het gebied Flora- en Geestweg.
- 2010 De provincie schuift in haar zoektocht naar compensatiegrond voor de glastuinbouw de Veenderpolder als mogelijk kleinschalig tuinbouwgebied naar voren.
- 2010 De gemeenteraad spreekt zich uit tegen een kleinschalig compensatiegebied glastuinbouw in de Veenderpolder. Een amendement ter ondersteuning van de lokale gemeentelijke tuinbouw wordt om politieke redenen niet aangenomen. Er worden geen besluiten genomen over een nieuw bestemmingsplan voor het gebied Flora- en Geestweg.

Op basis van deze feiten kan alleen maar geconcludeerd worden dat het ontbreken van bestuurlijke daadkracht heeft geleid tot grote onduidelijkheid over de kaders waarbinnen individuele ondernemers kunnen investeren en tot onzekerheid over de haalbaarheid (terugverdientijd) van investeringen. Hierdoor is de dynamiek van het gebied volledig op slot gezet.²

² Dat de glastuinbouw niet de enige economische sector is die in haar ontwikkeling afhankelijk is van beleid- en besluitvorming bij de overheid blijkt uit de huidige stilstand en verpaupering van het bedrijventerrein de Lasso en het niet op gang komen van grootschalige recreatieprojecten in de gemeente. Ook bedrijven in andere sectoren laten zich bij investeringsbeslissingen mede leiden door de opstelling van de overheden.

Een impressie van de producten uit de Veenstreek

PLATFORM TUINBOUW
VEEN *streek*